

OMSLAG

Het heiligenboek

Theresia Benedicta van het Kruis. Een vreemde in de wereld Tom Zwaenepoel

Edith Stein wordt in 1891 geboren als jongste van elf kinderen in Wroclaw, het huidige Polen, in een orthodox-joodse familie. Wanneer ze twee jaar is, sterft haar vader. Edith studeert Duits, filosofie, psychologie en geschiedenis. In Göttingen krijgt ze les van Edmund Husserl, filosoof in de fenomenologie. Ze volgt hem naar Freiburg, wordt gedurende enkele jaren zijn assistente en promoveert bij hem (1916). Tijdens de Eerste Wereldoorlog verzorgt Edith Stein zieken en werkt ze in een operatiezaal. In 1922 laat ze zich dopen. Nadien onderwijst ze Duits en geschiedenis in Speyer en doceert ze in Münster.

Wanneer Adolf Hitler in 1933 aan de macht komt, beseft Edith Stein dat ze een „vreemde in de wereld” is geworden. Een jaar later treedt ze als Theresia Benedicta van het Kruis in bij de ongeschoeide karmelietessen in Keulen. Na de dood van haar moeder in 1936 bekeert ook Ediths zus Rosa zich. Nadat de Reichskristallnacht (9 november 1938) de jodenhaat van de nazi's zichtbaar gemaakt heeft, wordt ze op oudejaarsavond geëvacueerd naar Nederland, naar de Karmel van Echt. Ook haar zus Rosa ver-

blijft hier. Beiden worden op 2 augustus 1942 door de Gestapo opgepakt en naar Auschwitz gedeporteerd. Het gaat om een vergeldingsactie na het protest van de Nederlandse bisschoppen tegen de deportatie van joden. Op 9 augustus worden Edith en Rosa in Auschwitz vergast.

Edith Stein is hulpvaardig, zelfzeker en bescheiden. Hoewel ze door haar joodse moeder religieus wordt opgevoed, leert ze op veertienjarige leeftijd het bidden heel bewust en vrijwillig af, en wil ze voortaan haar leven zelf vormgeven. Eerst zoekt ze de waarheid in de wetenschap en de filosofie, nadien in het geloof. Haar bekering verloopt stapsgewijs. In de dom van Frankfurt ziet ze hoe een vrouw van de markt binnenstapt en voor een kort gebed neerknielt. Dit beeld maakt een grote indruk op haar. In 1917 wordt ze gevraagd de bibliotheek van de overleden filosoof Adolf Reinach in Göttingen te ordenen. Ze is bang voor de confrontatie met zijn weduwe, omdat ze als ongelovige geen troost kan bieden. Ten slotte wordt ze zelf getroost door het geloof en de hoop van de protestantse mevrouw Reinach. Na die

ervaring begint Edith het Nieuwe Testament te lezen, alsook werken van Ignatius van Loyola en de autobiografie van Theresia van Ávila.

Haar intrede in de Karmel betekent geen vlucht. Met de kracht van het gebed wil ze de wereld bijstaan. Toch heeft ze schuldgevoelens tegenover haar moeder, die tot haar dood trouw blijft aan het joodse geloof en sinds Ediths bekering niet langer haar brieven beantwoordt.

Wie echt liefheeft, blijft ook voor het lijden niet staan. Met Jezus wil de 'door het Kruis gezegende' Theresia het kruis dragen voor het heil van haar gemartelde volk, haar Kerk, de hele wereld. Ze zou kunnen vluchten naar Zwitserland, maar weigert, omdat dit slechts zonder haar zus mogelijk is. Theresia is als katholieke vrouw in trouwheid en liefde verbonden met de gekruisigde Christus en als joodse vrouw met haar volk. De laatste woorden tot haar zus in Echt zijn: „Kom, we gaan voor ons volk.” Haar weg naar Auschwitz is rijk aan dapperheid. Als gevangene straalt ze rust en gelatenheid uit. Ze troost en helpt medegevangenen zoals een 'engel'.

Samen met Catharina van Siena en Birgitta van Zweden geldt Theresia als de beschermheilige van Europa. Met haar werken en leven is zij de opvolgster van de grote heilige vrouwen, belijdsters en mystici van het oude Europa, zoals Hildegard van Bingen. De grote godzoekster van de twintigste eeuw roept ons op te luisteren naar ons hart, verder te zoeken dan naar het oppervlakkige, tot op het bot te gaan en de moed te hebben om een beslissing te nemen. Deze waarden zijn kostbare richtingaanwijzers op de weg naar de Europese eenheid. 'Europees denken' vergt in de eerste plaats begrip en respect voor het veelvoud van verschillende volkeren en een groot inlevingsvermogen in andere culturen en religies. Met de heiligverklaring van de eerste katholieke heilige die van geboorte joodse is, heeft het Vaticaan een duidelijk teken gegeven van verzoening met het jodendom.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijze van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

17 januari, 9 uur, Braambos via VRT één (herhaling omstreeks 23 uur op Canvas). Na *Close-up*, kort nieuws over samenleving en spiritualiteit, de reportage *Chris Geersens' levenswerk*. Deze verpleegkundige lanceerde met de Vlaamse pater Piet Shaw in Paraguay het project *Pai Puku*, een unieke school voor de armste kinderen en jongeren. De kinderen komen van overal in het land, sommigen van wel zeshonderd kilometer ver. In *Twee over een* ontmoet Lucette Verboven theoloog Erik Borgman, die in dienst van de Nederlandse dominicanen de betekenis van de theologie van de op 23 december laats overleden dominicaan Edward Schillebeeckx (1914-2009) onderzocht. In zijn meest recente publicatie, *Overlopen naar de barbaren*, doet hij gedurfde, want politiek volstrekt niet-correcte uitspraken. Wie zijn de 'barbaren' onder ons, en waarom zouden we naar hen moeten luisteren?

De vrome kudde

Cafépraat Ingezonden door Cyriel Nijs

Een man in een cafe bestelt vijf pintjes ineens en drinkt ze één na één in één teug leeg. Zegt die barman:

– Waarom drinkt u ze zo snel op, dat is toch zonde?

Antwoordt de man:

– Dat zou u ook doen, als u geen geld had.

Cafépraat Ingezonden door Martine Deckers

Twee skeletten zitten aan de toog. Vraagt het ene skelet aan de cafébaas:

– Graag twee colaatjes en een dweil.

Nieuwjaar Ingezonden door Marie-Rachel De Smedt

Grootmoeder tot kleindochter:

– Voor nieuwjaar mag je een mooi boek wensen.

Antwoordt de kleindochter:

– Fijn oma, dan wens ik uw spaarboek.

Definities Ingezonden door Godfried Donckers

Snobisme: dingen kopen die je niet graag ziet met geld dat je niet hebt om indruk te maken op mensen die je niet mag.

Huwelijk: verbond dat twee personen toelaat problemen op te lossen die ze niet zouden gehad hebben, indien ze vrijgezel waren gebleven.

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: STRAFPOR

toezicht- houder	spurt	deksel	lidwoord	stomp v.e. boom- stam
pluim	mistle- toe	water- door- latend	oordeel	
			4	
epiloog	7	5	roem	wedren
vang- werktuig			Romein- se keizer zitie bij een café	
snelle loop		dwinge- land		3
flessen- hals		theorie		
		6		
zang- noot	zeer		sterke- drank	voor- keur
uurwerk	horizon			
			noord- oost	editie
gebogen	Aziaat			
		1	2	
		peilstift		8

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---